

Laamtektoonika

Sellised geoloogilised protsessud nagu maavärinad, vulkanism, intensiivsed maakoore deformatsioonid tükeldavad Maa pinda mitte niivõrd mandrilise ja ookeanilise koorega aladeks kui hoopis suurema paksusega plokkideks – litosfääri plaatideks ehk laamadeks. Oma pindalalt võivad laamad olla väga erinevad: Euraasia ja Vaikse ookeani plaatidest kuni pisikeste Kookose, Anatoolia ja veel väiksemate laamadeni välja. Lisaks vertikaalsetele kõikuvatele liikumistele teevad laamad miljonite aastate vältel läbi ka ulatuslikke külgsuunalisi triive. Litosfääri laamade horisontaalsed liikumised ei ole geoloogilise aja vältel päris kaootilised. Triivides liituvad mandrilised laamad üksteisega hiid- ehk superkontinendiks, mis võib ühtse tervikuna püsida 200-400 miljonit aastat (Ma) enne kui laguneb uuesti mandrite "kildudeks" koos nende vaheliste ookeanide

Islandil paljandub vee alt tõusnud Atlandi ookeani murrangutest läbitud keskahelik

tekkega. Viimane hiidkontinent, **Pangea**, moodustus 350 Ma tagasi ja hakkas lagunema 160 Ma tagasi. Meie elame praegu Maa "hiidkontinentide kalendri" järgi selle viimase hiidkontinenti lagunemise ajastul. Varasematest superkontinentidest on andmeid veel **Gondwana** kontinendist (moodustus ligikaudu 600 Ma tagasi), **Rodinia** kontinendist (eksisteeris ~1.25 kuni ~750 Ma tagasi) ja **Columbia** kontinendist (eksisteeris ~1.8 kuni 1.5 miljardit aastat tagasi).

Peamiste laamade tänapäevane paiknemine ja triivimise suunad